

MINISTARSTVO ZNANOSTI I OBRAZOVANJA
IZMJENE I DOPUNE NACIONALNOG KURIKULUMA ZA RANI I
PREDŠKOLSKI ODGOJ I OBRAZOVANJE

Poglavlje 5.2. Kurikulum predškole

PRIJEDLOG NAKON JAVNE RASPRAVE

Prosinac 2017.

Sadržaj

Cilj i namjena kurikuluma predškole

Planiranje i oblikovanje kurikuluma predškole

Praćenje i dokumentiranje dječjih postignuća i razvoja kompetencija djece u predškoli

Kvaliteta kurikuluma predškole

NIJE LEKTORIRANO

5.2. Kurikulum predškole

Cilj i namjena kurikuluma predškole

Predškola je dio formalnog sustava odgoja i obrazovanja Republike Hrvatske i predstavlja početni obvezatni institucionalni oblik odgoja i obrazovanja za svu djecu u godini dana prije upisa u osnovnoškolski odgoj i obrazovanje. Provodi se s djecom koja su polaznici dječjeg vrtića tako da je integrirana u redoviti vrtićki kurikulum te za djecu koja nisu polaznici dječjeg vrtića, također u dječjem vrtiću. U iznimnim uvjetima moguće je organizirati predškolu u drugačijim uvjetima, sukladno zakonskim odrednicama, uz osiguran primjeren odgojno-obrazovni standard.

Kurikulum predškole integralni je dio *Nacionalnoga kurikuluma za rani i predškolski odgoj i obrazovanje* (NKRPOO), iz njega proizlazi i na njega se nadovezuje. Odražava vrijednosti, ciljeve, načela i polazišta istaknute u NKRPOO-u.

Dobrobit djece, pedagoška promišljenost i svrhovitost značajke su kurikuluma predškole. Polazište i teorijski okvir kurikuluma predškole suvremeno je viđenje djeteta kao:

- cjelovite i kreativne osobe s osobitim stvaralačkim i izražajnim potencijalima
- aktivnog sudionika osobnog razvoja, istraživača i stvaratelja znanja
- socijalnog subjekta sa specifičnim potrebama, pravima i kulturom
- aktivnoga građanina.

Kurikulum predškole provodi odgajatelj, a u iznimnim slučajevima drugi stručnjak osposobljen za razumijevanje posebnosti ranog i predškolskog odgoja i ostvarivanje odgojno-obrazovnog rada s djecom predškolske dobi.

Uključivanje djece u predškolu organizira se u redovitim boravcima vrtića (5-satnim do 10-satnim programima). Postoji li mogućnost, predškolu je poželjno organizirati u sklopu dobro heterogenih odgojnih skupina (mješovitih odgojnih skupina). Iznimno, ako drugačije nije moguće, obvezno uključivanje djece u godini pred školu organizira se kao kraći boravak. Duljina (dnevno trajanje) uključenosti djece u predškolu ustrojava se na temelju postojećih kalendarske godine u dnevnom trajanju od 3 sata. Stalnost odgajatelja odgojne skupine i angažiranost stručnih suradnika može doprinijeti kvaliteti odgojno-obrazovnog procesa.

Kurikulum predškole temelji se na jednakim polazištima, ciljevima, vrijednosnim orijentacijama, načelima i oblicima rada kao i kurikulum vrtića i ne sadrži elemente „školifikacije“ u bilo kojem obliku. Namjena mu je:

- osiguranje cjelovitih iskustava igre i učenja u zajednici vršnjaka,
- stjecanje kvalitetnih iskustava institucijskog odgoja i obrazovanja,

- razvoj emocionalne i socijalne sigurnosti,
- razvoj kompetencija u dijalogu s okruženjem, drugom djecom i odraslima.

Time se potiče cjelovit razvoj djeteta i olakšava uključivanje djece u osnovnoškolski odgoj i obrazovanje.

Tako se osigurava pravo svakog djeteta na jednaku polazišnu poziciju ulaskom u prvi odgojno-obrazovni ciklus. Navedeno podrazumijeva osiguravanje jednakih odgojno-obrazovnih mogućnosti svoj djeci, što uključuje razvoj inkluzivne kulture predškolske ustanove u kojoj se uvažavaju razvojne, kulturološke, jezične i etničke različitosti djece i odraslih, potiče socijalna kohezija i osigurava razumna prilagodba i pristupačnost učinkovitih mjera potpore djeci s teškoćama i darovitoj djeci, kao i djeci i obiteljima iz različitih društvenih skupina i okruženja (siromašnoj djeci, djeci iz etničkih manjinskih skupina i dr.).

Temeljna je zadaća kurikuluma predškole poticanje razvoja kompetencija djece stvaranjem stimulativnog socijalnog i prostorno-materijalnog okruženja te pružanja izravne i neizravne podrške cjelovitom razvoju djece: tjelesnom, jezičnom, spoznajnom, socijalnom i emocionalnom. Igrom, istraživanjem, učenjem i izražavanjem potiče se razvoj mišljenja na višim kognitivnim razinama poput kritičkog mišljenja, rješavanja problema, kreativnosti, inovativnosti i metakognicije, jača samopoštovanje i samopouzdanje, potiče razvoj emocionalnih kompetencija, planiranja i upravljanja osobnim razvojem, razvoj komunikacije (jezične kompetencije i početne pismenosti) kao alata te socijalnih kompetencija kao procesa socijalizacije, razvoja timskog rada i suradničkih odnosa.

Planiranje i oblikovanje kurikuluma predškole

Kurikulum predškole oblikuje se cjelovito kroz međusobno povezane aktivnosti, integraciju područja učenja i cjelovitost iskustva učenja. Pretpostavlja se interaktivan odnos svih sudionika u oblikovanju, planiranju i provedbi procesa, poglavito djece i odgajatelja. Zagovara se kompetencijski pristup i projektni način rada zavisno od iskazanih interesa, sposobnosti i posebnih odgojno-obrazovnih potreba djece. Planiraju se kontekstualni uvjeti (socijalno i prostorno materijalno okruženje i poticaji) koji djeci omogućuju stjecanje raznovrsnih i raznolikih odgojno-obrazovnih iskustava. Zamijećeni interes i mogućnosti djece polazište su dijaloga, rasprave, istraživanja, argumentiranja i dogovora. Djeca se potiču na aktivno sudjelovanje, promišljanje i planiranje novih iskustava učenja. Omogućuju se raznovrsni doživljaji i potiču različiti oblici izražavanja čime se doprinosi usvajanju i razumijevanju koncepta istraživanja i učenja te se potiče korištenje simbolima za izradu pisanih bilježaka u djeci svrhovitu okruženju. Djelovanje odgajatelja i stručnih djelatnika temelji se na profesionalnom razumijevanju razvoja djece i razvojnim poticajima prelaska u zonu sljedećega razvoja, što podrazumijeva fleksibilnost kurikuluma i njegovu usklađenost s jedinstvenim

potrebama i stilovima učenja različite djece. Kompetencije djece razvijaju se integrirano te je potrebno osigurati okruženje u kojem će se stvarati prilike za njihov razvoj kroz različita područja, povezivanjem aktivnosti sa svakodnevnim iskustvima, proširujući razumijevanje te stvarajući veze između novog učenja i prethodnih iskustava i znanja.

Uloga odgajatelja u oblikovanju kurikuluma predškole usmjerena je na:

- kreiranje inicijalnoga socijalnog i prostorno-materijalnog poticajnog i inkluzivnog okruženja
- osmišljavanje različitih prikladnih iskustava učenja koji primjereno odgovaraju na uočene potrebe djece i potiču njihov razvoj
- promatranje, prikupljanje, praćenje, dokumentiranje i interpretiranje informacija o djetetu kako bi se stekao uvid u individualni razvoj, postignuća i interese pojedinog djeteta te socijalne interakcije i odnos u odgojnoj skupini kao polazište za stvaranje primjerenih razvojnih i situacijskih poticaja
- osiguravanje podrške u procesu učenja djece, poticanju djece na djelovanje osiguravajući prilike za učenje i pružajući djeci podršku u sve većoj autonomiji i regulaciji vlastitog učenja i ponašanja
- poticanje djece za preuzimanje rizika i eksperimentiranje u procesu učenja i poučavanja
- poticanje djece na dublje razumijevanje vlastitih iskustava i okruženja u kojemu žive
- osnaživanje dispozicija djece za pažljivije promatranje pojava u njihovom okruženju, istraživanje, zaključivanje i odgovorno djelovanje
- osnaživanje umjetničkih i istraživačkih potencijala djece, jačanje njihove urođene sklonosti promatranja, čuđenja i uočavanja detalja te poticanje njihove kreativnosti, inicijativnosti i djelovanja
- poticanje djece na različite oblike komunikacije i razvoj vještine njihova korištenja u svakodnevnim aktivnostima
- poticanje djece na samovrednovanje, tj. refleksiju o vlastitim iskustvima i primjenu vlastitih refleksija u promišljanju novih aktivnosti cijeneći inicijativu i doprinos svakog djeteta
- poticanje djece na planiranje vlastitih aktivnosti i iskustava učenja
- osiguravanje prilika za raznovrsne interakcije i razvoj suradničkih vještina djece
- poticanje djece na stupanje u dijalog s drugom djecom, prihvaćanje, promišljanje i razvoj novih perspektiva i produbljivanje odnosa s drugom djecom
- iniciranje okruženja i iskustava koja doprinose razvoju grupne kohezije, osjećaja prihvaćenosti djece
- osiguravanje razumne prilagodbe i učinkovite potpore djeci s teškoćama i darovitoj djeci
- pružanje pozitivnih i poticajnih povratnih informacija (djeci i roditeljima, odnosno starateljima djeteta).

Praćenje i dokumentiranje dječjih postignuća i razvoja kompetencija djece u predškoli

Očekivane kompetencije djece u godini pred upis u osnovnoškolski odgoj i obrazovanje određene su njihovim osobnim razvojnim potencijalima, obiteljskim okruženjem i uvjetima odrastanja te širom društvenom zajednicom. Cilj i namjena predškole, kao i spomenuta raznolikost, pokazuje da ishode predškole nije poželjno kruto normativno odrediti, nego ih je potrebno iskazati u obliku širih očekivanja.

Nakon završenog programa predškole ***od djeteta je moguće očekivati sljedeće:***

Kompetencije za učenje o učenju

- Iskazuje osnovnu sposobnost organiziranja, planiranja i reguliranja vlastitog učenja te učinkovitog upravljanja vlastitim vremenom.
- Poznaje i koristi se različitim izvorima informacija (tiskanim, medijskim, digitalnim, socijalnim).
- Razumije vrijednost aktivnog stjecanja znanja u traženju odgovora i rješavanju problema (postavljanjem pitanja, sudjelovanjem u različitim situacijama i aktivnostima, eksperimentiranjem i dr.).
- Uspostavlja, održava i usmjerava pozornost te ulaže trud u aktivnostima u kojima sudjeluje.
- Razumije i slijedi upute.
- Ustrajno je u slučaju nailaženja na prepreke ili ako je zadatak težak te je sposobno završiti aktivnost u kojoj sudjeluje.
- Razumije da svojim nastojanjima i aktivnostima može utjecati na učenje te tako osobnim trudom i u suradnji s drugima nešto promijeniti, napraviti, riješiti, zaključiti.
- U osnovnim elementima izlaže tijek i rezultat vlastitog bavljenja nekom aktivnošću.
- Stečena znanja i iskustva primjenjuje u praktičnim, životnim situacijama i koristi se njima za daljnja učenja.
- Kroz iskustvo učenja slijedi i proširuje svoje interese te uči i sudjeluje u aktivnostima s veseljem.
- Spremno je na preuzimanje rizika, samoiniciranje i samoorganiziranje vlastitih aktivnosti te planiranje i vođenje aktivnosti i projekata.

	<ul style="list-style-type: none">● Sposobno je suočiti se s neuspjehom (kada ne uspije riješiti neki problem) i prihvaća da je važan uloženi trud.● Procjenjuje osobne sposobnosti, napreduje u procjeni osobnih postignuća i procjeni postignuća drugih.● Vrednuje elemente vlastitih aktivnosti i postignuća u procesu učenja (kroz praćenje tijeka učenja i aktivnosti, kritičko propitivanje aktivnosti i postignuća, ispravljanje mogućih pogrešaka, promjenu pristupa, osvrtanje na korištene pristupe i izvođenje zaključaka o aktivnosti).
Kompetencije za istraživanje i razumijevanje svijeta	<ul style="list-style-type: none">● Koristi se vlastitim osjetilima, jednostavnim alatima i tehnologijama za promatranje i istraživanje svijeta u kojem živi.● Iskazuje znatiželju i želju za razumijevanjem događaja, pojava i procesa u svojem okruženju (čovjek, prirodno okruženje, kultura zajednice, tehnologije i njihova promjenljivost).● Postavlja pitanja, predviđa i pokušava pronalaziti odgovore.● Eksperimentira s jednostavnim pojavama, znakovima i simbolima, prikuplja informacije, predviđa ishode i donosi jednostavne zaključke.● Upotrebljava jednostavan jezik za imenovanje određenih pojava i elemenata u okruženju, opisivanje vlastitih opažanja, uspoređivanje sličnosti i razlika, obrazaca i promjena koje se događaju, opisivanje vlastitih zaključaka i davanje objašnjenja.● Rješava jednostavne probleme (razmišlja, analizira, generira nove ideje, rasuđuje, komunicira, povezuje, reprezentira, argumentira svoja razmišljanja).● Spontano razvija nove modele ili mogućnosti za rješavanje određenih problema i situacija.● Istražuje različite mogućnosti i alternative i razvija originalne ideje.● Analizira podatke, tj. interpretira informacije i ustanovljuje odnose među njima.● Ima elementarna znanja o ljudima iz svojeg okruženja, kulture, prirode i tehnologije, njihovoj promjenljivosti, zna procesuirati ta znanja u svojoj okolini.

	<ul style="list-style-type: none"> ● Koristi se matematičkim pojmovima i konceptima u istraživanju i razumijevanju svijeta. ● Utvrđuje jednostavne odnose i obrasce (npr. uparivanje, klasificiranje, uspoređivanje, redanje prema nekom načelu). ● Razumije pojam broja (uspoređuje količine više – manje – jednako, uparuje broj s količinom predmeta, broji do 10 i sl.).
Komunikacijske kompetencije	<ul style="list-style-type: none"> ● Izražava i interpretira svoja razmišljanja, iskustva, osjećaje, potrebe, želje i činjenice u usmenom, a djelomično i u pisanom obliku. ● Razumije i koristi se različitim oblicima i razinama komunikacije. ● Ostvaruje odgovarajuće jezične interakcije u društvenom i kulturnom kontekstu (u odgojno-obrazovnoj ustanovi, obitelji, prijateljskom krugu i sl.) te izmjenjuje uloge u dijalogu. ● Razumije i poštuje osnovne društvene konvencije (da se na različit način razgovara/govori u različitim situacijama, npr. u igri, preko telefona, u gostima, u trgovini). ● Započinje, održava i okončava razgovor o temama koje su mu bliske, tj. relevantne za njegove aktivnosti i svakodnevni život. ● Oblikuje vlastite argumente u govoru na autentičan način uz poštovanje mišljenja drugih. ● Iskazuje zanimanje i naklonost prema književnosti (pokazuje interes za slikovnice, knjige i druge vrste pisanog teksta). ● S drugom djecom i odraslima razgovara i reflektira o svojim aktivnostima i iskustvima. ● Pruža smislenu povratnu informaciju, razumije i prihvaća povratne informacije drugih. ● Upotrebljava slova i/ili različite grafičke reprezentacije za bilježenje, organiziranje i komuniciranje vlastitih ideja s drugima, u svrhovitom kontekstu. ● U mogućnosti je koristiti se uobičajenim informacijskim i komunikacijskim sredstvima (izvorima informacija poput knjiga, enciklopedija, zatim računalima, audiovizualnom opremom, telefonom i sl.).

	<ul style="list-style-type: none"> ● Razumije da ljudi komuniciraju različitim jezicima koji se mogu naučiti.
Kreativne i umjetničke kompetencije	<ul style="list-style-type: none"> ● Iskazuje zanimanje za različite vidove umjetnosti (glazbu, ples, kazališnu, književnu i vizualnu umjetnost) u smislu doživljavanja umjetničkih djela te umjetničkog izražavanja i stvaranja (glazbom, riječju, likovnošću, pokretom, digitalnim iskazom...). ● U mogućnosti je svoje ideje, doživljaje i iskustva iznositi u različitim aktivnostima i oblicima izražavanja. ● Koristi se različitim medijima za izražavanje svojih ideja, doživljaja i iskustava. ● Izražava se pokretom, rukama, položajem tijela, očima, gestama, dodirom i sl. ● Koristi se različitim oblicima izražavanja i komunikacije temeljene na jeziku umjetnosti i mašti. ● Iskazuje osjetljivost za različite boje, teksture, kretanje linija i prostora, glazbu, ples, strip i film kroz iskustva s različitim izražajnim medijima i materijalima. ● Koristi se svojim umjetničkim i istraživačkim potencijalima u svakodnevnim aktivnostima. ● Iskazuje sklonost promatranju, čuđenju i uočavanju detalja te komunicira o svojem doživljaju umjetničkog i kreativnog procesa i njegova ishoda.
Osobne i socijalne kompetencije	<ul style="list-style-type: none"> ● Odgovorno skrbi o sebi (razumije važnost kvalitetnog zadovoljavanja osobnih psihofizičkih potreba, usvojilo je kulturno-higijenske navike, prihvaća zdravu prehranu i kretanje kao životni stil). ● Rado sudjeluje u različitim tjelesnim aktivnostima i pokazuje pozitivan stav o vježbanju i zdravim navikama života. ● Ima prikladno razvijene motoričke vještine (krupna i fina motorika, koordinacija oko – ruka...). ● Ima svijest o tijelu i mogućnostima tijela (s obzirom na osjetila, pokret...). ● Ima svijest o tome što je sigurno ponašanje u kući, vrtiću, prometu.... ● Iskazuje zadovoljstvo sobom, razvijenog je pozitivnog samopoimanja i samopoštovanja, uvjerenja u vlastite sposobnosti te prepoznaje svoje snage i slabosti. ● Regulira vlastite emocije i ponašanje u skladu s okruženjem.

	<ul style="list-style-type: none"> ● Preuzima odgovornost za svoje ponašanje i razumije posljedice. ● Razlikuje i koristi se osobnim snagama i identificira vlastite slabosti. ● S povjerenjem pristupa i sposobno je graditi prijateljstva i pozitivne odnose s drugima (djecom i odraslima). ● Inicira i stupa u svrhovite interakcije sa svojom okolinom, iznosi i argumentira (može obrazložiti) svoja stajališta. ● Spremno je saslušati stajališta drugih i primjereno sudjelovati u raspravama. ● Sudjeluje u dogovaranju i odlučivanju, donošenju odluka koje se odnose na njega i na zajedničke aktivnosti i ciljeve. ● Sudjeluje u kreiranju i primjeni zajedničkih pravila te se ponaša na način koji održava odgovornost, pravdu, samozaštitu i zaštitu drugih, ravnopravnost, solidarnost i sl. ● Iskazuje organizacijske sposobnosti i vještine zajedničkog djelovanja. ● Sposobno je odbiti neprikladno ponašanje i neprimjerenu komunikaciju.
<p>Kompetencije aktivnog građanina</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Poznaje način donošenja odluka i poštovanje pravila kroz prakticiranje demokratskog življenja u ustanovi. ● Sudjeluje u kreiranju pravila i suradnje s vršnjacima, razumije njihovo značenje i potrebu njihova pridržavanja. ● Ima razvijen osobni, kulturni i nacionalni identitet kao i svijest o pripadanju pojedinim zajednicama (obitelji, vrtičkoj skupini...). ● Primjereno se zauzima za sebe, za osobne ciljeve, ideje i projekte uvažavajući potrebe i različitosti drugih. ● Učinkovito i konstruktivno sudjeluje u oblikovanju društvenog života svoje zajednice, nenasilno rješavajući sukobe. ● Preuzima odgovornost u realizaciji svojih ideja tako da je svjestan da ih je u određenim okolnostima moguće mijenjati i prilagođavati.

- Razumije svoja prava i prava odraslih, poznaje ih i poštuje u odnosima s drugima; razumije da svi ljudi imaju svoje vrijednosti.
- Razumije da osobno ponašanje utječe na okruženje.
- Brine se o osobnom, ali i zdravlju i sigurnosti drugih u svom okruženju.
- Prepoznaje važnost održivog razvoja te vodi brigu o živom svijetu i okolišu.
- Iskazuje zanimanje za druge i događaje u svojem okruženju te spremnost za uključivanje u tekuće događaje.
- Razumije da njegova osobna aktivnost i inicijativa utječe na oblikovanje zajedničkog življenja u zajednici.
- Poštuje druge i različitost te pokazuje empatiju prema drugima.

Dokumentiranjem odgojno-obrazovnog procesa i postignuća djece prati se osobni razvoj pojedinog djeteta, sposobnosti, interesi i potrebe u sklopu specifičnosti odgojne skupine radi osiguravanja odgovarajuće podrške daljnjem razvoju djeteta i kurikuluma predškole. Osnovne značajke praćenja razvoja kompetencija djece u realizaciji kurikuluma predškole su:

- **procesno** - podrazumijeva kontinuirano dokumentiranje procesa učenja i razvoja kompetencija svakog djeteta
- **razvojno** - ugrađeno u razvoj kurikuluma, služi razvoju, a ne procjenjivanju djece
- **integrirano** – pojavni oblici različitih kompetencija prate se integrirano, a ne izdvojeno iz cjeline ostalih
- **afirmativno** – usmjereno na postignuća djece, a ne na ono što ne mogu.

Osnovni oblici praćenja postignuća i razvoja kompetencija djece u realizaciji kurikuluma predškole sukladni su dokumentiranju u planiranju, oblikovanju, provedbi, praćenju i vrednovanju kurikuluma vrtića.

Za svako dijete oblikuje se mapa kao instrument koji daje kvalitativan uvid u dječji razvojni status i postignuća. Oblikuje se kao interaktivan konstrukt djece, stručnog osoblja i obitelji, koji svjedoči o razvoju djeteta i pomaže odgajatelju usmjeriti se na potrebe djeteta. Podrazumijeva kontinuirano praćenje razvoja i postignuća djece te prikupljanje relevantnih podataka o djetetu u godini pred polazak u školu. Obuhvaća različite oblike dokumentiranja: etnografske i anegdotske bilješke stručnog osoblja i roditelja koje omogućuju razumijevanje dječje igre, učenja i razvoja kompetencija, opservacije ponašanja i postignuća djece, transkripte razgovora, fotografije i audiovizualne zapise dječjih aktivnosti i postignuća, različite dječje radove i zapise njihova izražavanja (npr. zapise dječjih verbalnih i pisanih izražaja,

konstrukcije kao izraz istraživačkog i kreativnog stvaralaštva, umjetničke uratke/likovni izričaj, audiovizualni zapisi izražavanja pokretom i glazbom) te samorefleksije djece.

Kontinuirano praćenje postignuća i razvoja kompetencija djece u oblikovanju kurikuluma predškole omogućuje:

- prepoznavanje i razumijevanje specifičnih interesa, mogućnosti, motiviranosti i postignuća djeteta kako bi se poticao njegov daljnji razvoj i osigurali odgovarajući oblici podrške
- uvid u složena iskustva učenja djeteta kao indikatora razvoja
- praćenje i poticanje razvoja različitih kompetencija djeteta.

Primjerene strategije učenja u realizaciji kurikuluma predškole uključuju:

- osiguravanje iskustava učenja koja su relevantna za samu djecu i koja se temelje na njihovim postojećim iskustvima, znanjima i mogućnostima
- aktivnost i istraživanje neposredne okoline – u svakodnevnim situacijama, realnom kontekstu, kvalitetnim socijalnim interakcijama, kroz uključivanje u aktivnosti u kojima dijete ima prilike opažati, manipulirati objektima, rješavati probleme, donositi odluke, reflektirati o aktivnostima, primijeniti znanja, vještine, kreativnost, imaginaciju itd.
- formiranje istraživačkog ozračja kao podloge učenja i poučavanja djece
- osiguravanje različitih otvorenih izvora učenja, tj. raznolikosti iskustava djece u procesu učenja i poučavanja
- višedimenzionalni, višemodalni pristup učenju i poučavanju i integrirani pristup učenju
- poticanje kooperativnosti, a ne kompetitivnosti djece u procesu učenja i poučavanja
- razvoj metakognitivnih sposobnosti djece - poticanje djece na upoznavanje procesa vlastitog razmišljanja i učenja i upravljanje njime
- sloboda djece u odabiru odgojno-obrazovnih sadržaja, aktivnosti i razvoj aktivnosti na djeci svrhovit način
- autonomija djece u istraživanju, otkrivanju i rješavanju problema, tj. u procesu učenja
- radost i fascinacije djece u procesu istraživanja i učenja
- dragovoljnost sudjelovanja djece.

Uvažavanje različitosti, stvaranje prilika za ravnopravnost sve djece i stvaranje inkluzivnog okruženja preduvjeti su optimalnog odgoja i učenja djece.

Kvaliteta kurikuluma predškole

Partnerstvo s obitelji u predškoli

Uključivanje svih članova (šire) obitelji (roditelja, djece, baka i djedova) u odgojno-obrazovni proces višestruko je opravdano, ali pravo na informiranje i odlučivanje o dječjem odgoju i obrazovanju te optimalnim postupcima i uvjetima odrastanja primarno su pravo i obveza

roditelja, odnosno staratelja djeteta. Partnerstvo kao viša razina suradničkih odnosa podrazumijeva ravnopravan odnos roditelja i stručnih djelatnika u svim aspektima odgoja i obrazovanja pri čemu roditelji imaju primarni utjecaj na život djece. Partnerski odnos podrazumijeva međusobno povjerenje, prihvaćanje i skrb, doživljaj i uvažavanje kompetencija drugih i njihovih vrijednosnih orijentacija te komunikaciju kao operativnu dimenziju odnosa, a prepoznatljivo je u različitim oblicima sudjelovanja roditelja (Prikaz 1.).

Prikaz 1. *Partnerstvo roditelja i vrtića*

Razine partnerskog odnosa	Oblici	Međusobna prava i obveze
Informiranje	<ul style="list-style-type: none"> - obavijesti o tijeku odgojno-obrazovnog procesa (dokumentiranje procesa) - pisane informacije o djeci (individualne mape, razvojne mape, zdravstveni kartoni) - tiskovine (primjerice bilteni i/ili godišnjaci) i digitalni mediji 	<p>Roditelji i vrtić obvezuju se na međusobno informiranje o svim aspektima odrastanja i razvoja djeteta uz poštovanje prava djeteta na privatnost te povjerljivost podataka.</p> <ul style="list-style-type: none"> - afirmativan i konstruktivan pristup.
Uključivanje u izravni odgojno-obrazovni proces	<ul style="list-style-type: none"> - boravak i uključivanje članova obitelji u aktivnosti u vrtiću (uključivanje u projekte) - konstrukcija socijalnih situacija kao poticaja za projekte djece (primjerice zajednički izleti, posjeti) - dokumentiranje procesa - uključivanje roditelja u konstrukciju kurikuluma – inicijalnu procjenu, planiranje, organiziranje, provedbu i vrednovanje odgojno-obrazovnog procesa 	<ul style="list-style-type: none"> - mjere prevencije i zaštite¹ radi sigurnosti djece <p>Roditelji se pozivaju generirati ideje.</p> <p>Odlučivanje (temeljem zajedničkog vrednovanja) o optimalnim i primjerenim postupcima profesionalna je obveza i odgovornost odgajatelja.</p>
Uključivanje u postupke prelaska (iz vrtića u osnovnu školu)	<ul style="list-style-type: none"> - zajednički (osmišljeni, strukturirani, radni) posjeti školi - istraživački projekti djece i roditelja o školi - afirmativno predstavljanje školskih iskustava/doživljaja roditelja - završne svečanosti kao zajedničko druženje 	<ul style="list-style-type: none"> - aktivno uključivanje roditelja u aktivnosti koje mogu olakšati pripremu i prelazak djece u osnovnu školu - organizacijske obveze ustanove

¹ Temeljem zakonskih propisa ustanove ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja donose preventivne i zaštitne programe, a roditelj/skrbnik daje suglasnost za pojedine mjere (primjerice objava dokumentiranja procesa u pozitivnom kontekstu).

Različiti oblici potpore roditeljstvu	<ul style="list-style-type: none"> - edukacije za roditelje (predavanja, radionice, individualno savjetovanje, pisane obrade pojedinih tema važnih za kvalitetu roditeljstva) - grupe potpore - parlaonice - scenske igre roditelja (za djecu i s djecom) 	Ustanova se obvezuje na primjerenu razinu stručnog ustroja i vođenja. Roditelji zadržavaju slobodu izbora i uključivanja.
---------------------------------------	---	---

Na angažiranost roditelja, osim osobne motivacije, dodatno utječe i razina očekivanja i način razumijevanja partnerstva te je obveza ustanove predstaviti roditeljima primjere kvalitetne (postojeće, specifične, autentične i/ili željene) prakse. U tom kontekstu roditelji bi trebali biti suglasni sa snimanjem, analizom i objavom postignuća djece u pozitivnom kontekstu što se regulira ugovorom o uključivanju i boravku djece u ustanovi.

Prelazak iz predškole u osnovnu školu

Prelazak djeteta iz predškole u osnovnu školu planira se i ostvaruje u suradnji dječjeg vrtića i škole. Suradnja odgojno-obrazovnih ustanova osigurava kontinuitet odgoja i obrazovanja, olakšava prelazak djeteta u sustav osnovnoškolskog odgoja i obrazovanja usklađen s utvrđenim dobrobitima i kompetencijama djeteta prema NKRPOO-u, načelima i vrijednostima *Okvira nacionalnoga kurikulumu* te *Nacionalnim kurikulumom za osnovnoškolski odgoj i obrazovanje*.

Kvalitete kurikulumu predškole i osnovne škole te dugoročna dobrobit djeteta izravno je povezana s poštivanjem različitosti i uvažavanjem raznolikih kultura zajednica odrastanja, povezanosti odgojno-obrazovnih razina i institucija te stalnim prilagođavanjem svih odgojno-obrazovnih sudionika i procesa razvojnim mogućnostima i potencijalima svakog djeteta.

Povezivanje predškolskog i osnovnoškolskog sustava omogućuje:

- uspostavljanje partnerstva između predškolskog i osnovnoškolskog odgoja i obrazovanja radi dobrobiti djeteta
- usklađenost kurikulumu predškole i osnovne škole, poglavito prvog odgojno-obrazovnog ciklusa prema Okviru nacionalnoga kurikulumu
- kontinuitet odgojno-obrazovnog procesa, ciljeva, načela, metoda rada i očekivanih ishoda
- usklađivanje inicijalnog obrazovanja i profesionalnog usavršavanja odgajatelja predškolske djece i osnovnoškolskih učitelja
- upoznavanje, razumijevanje i prihvaćanje odgojno-obrazovnih radnika osnovnih škola s postavkama ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja djece (usklađenih s NKRPOO-om) te odgojno-obrazovnih radnika dječjih vrtića s postavkama osnovnoškolskog odgoja i obrazovanja

- senzibiliziranje odgojno-obrazovnih radnika (odgajatelja i učitelja) za prihvaćanje novina u odgojno-obrazovnom radu
- poticanje otvorenosti i međusobne suradnje u praksi.

Suradnja i partnerstvo prepoznatljivi su kroz višestruke međusobne posjete djece i odgojno-obrazovnih radnika vrtića i škole, suradnički dijalog stručno-razvojne službe vrtića i škole i roditelja te aktivnosti prelaska i povezivanja obitelji, vrtića i škole.

Prelazak djeteta iz predškole u osnovnu školu provodi se bez normativne procjene akademskih postignuća djece. Dječji vrtić izdaje djetetu potvrdu o završenoj predškoli, kao i sumativni narativni prikaz razvoja kompetencija djeteta definiranih kurikulumom predškole. Na temelju kontinuiranoga kvalitativnog praćenja razvoja djeteta i njegovih postignuća u godini pred polazak u školu odgajatelj u suradnji sa stručnim suradnicima priprema završni opis razvijenosti kompetencija koji je afirmativno usmjeren i razvojan. On stručnom povjerenstvu škole daje uvid u djetetov razvojni status te se može koristiti kao važan instrument prelaska u osnovnu školu.

Iznimno, kod izrazitoga kašnjenja u razvoju pojedinog djeteta, moguća je (ali ne i nužna) odgoda polaska u školu. Obveza je vrtića (na temelju kvalitativnog praćenja razvoja) pravovremeno reagirati na moguće zamijećene teškoće te informirati, savjetovati i educirati roditelje i uključivati dijete u primjerene stručne intervencije (ako je nužno, uz potporu centra za socijalnu skrb i drugih institucija u lokalnoj zajednici).

Koordiniranim zajedničkim radom predškolske ustanove i škole osnažuje se motiviranost i pozitivan stav djeteta prema novoj školskoj sredini, suoblikuje pristup usmjeren na cjelovit razvoj, odgoj i učenje svakog djeteta i olakšava uspostavljanje socijalnih odnosa u novom okruženju.

Kvalitetu kurikuluma predškole uvelike određuju organizacijski i kontekstualni uvjeti ustanove u kojoj se provodi (kvaliteta socijalnog i prostorno-materijalnog okruženja, usmjerenost na razvoj, suradnja s okruženjem) te pedagoška osposobljenost odgajatelja. Profesionalni razvoj svih stručnih radnika, poglavito odgajatelja te stalni refleksivni razvoj prakse obveza je svih sudionika kurikuluma predškole.

Kurikulum predškole zagovara dijalog s okruženjem, drugom djecom i odraslima - stručnim zaposlenicima (poglavito odgajateljima), ali i drugim osobama koje prirodno posla (primjerice pomoćno osoblje) ili stručnim kompetencijama (primjerice stručnjaci izvan ustanove) mogu doprinijeti cjelovitu razvoju djece.

U konstrukciji, provedbi i vrednovanju kurikuluma predškole uz odgajatelje, djecu i njihove roditelje, sudjeluju stručni suradnici (pedagog, psiholog, edukacijski rehabilitator, logoped i socijalni pedagog) i zdravstveni voditelj, po potrebi i drugi stručnjaci (izvan ustanove) specifičnih profila, a njihov izbor odgovara odgojno-obrazovnim i intervencijskim potrebama

djece u ustanovi. U promišljanju, realizaciji i evaluaciji kurikuluma predškole oni djeluju multidisciplinarno u sklopu tima.

Stručni suradnici podupiru razvijanje autentičnog pristupa odgajatelja prema djetetu u sklopu suvremenih odgojno-obrazovnih koncepcija i njihovim refleksijama na odgojno-obrazovnu praksu, a koji uvažavaju i odražavaju kulturu ustanove i društvenog okruženja.

Ravnatelj je usmjeren na povezivanje, koordiniranje i osnaživanje partnerstva svih čimbenika koji pridonose ustroju predškole - vrtićkog, obiteljskog i društvenog okruženja tako da osigurava podršku kvalitetnoj suradnji vrtića i škole radi unapređivanja uvjeta za kvalitetan prelazak djeteta iz vrtića u školu povezujući se i surađujući s ravnateljima lokalnih osnovnih škola.

NIJE LEKTORIRANO